

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 839

van **EMMILY TALPE**

datum: 1 augustus 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Hopteelt - Evolutie

Een vijftal jaar geleden liep een driejarig LEADER-project (LEADER: Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) rond hopteelt met als partners de vzw Hop en Inagro. Dat project moest de hopteelt in de streek rond Poperinge een duw in de rug geven, maar ook leiden tot een uitbreiding van het Belgische hopareaal, een verhoogde afzet bij de Belgische brouwerijen door een betere kwaliteitsgarantie en meer communicatie. De streek rond Poperinge moest hier ook toeristisch beter van kunnen worden. Hop kan daar als gastronomisch streekproduct een belangrijke bijdrage toe leveren. Recenter zagen we ook berichten dat de interesse in Vlaamse hop bij brouwerijen begint te groeien, onder meer bij enkele brouwerijen in Vlaams-Brabant.

1. Welke concrete resultaten heeft het LEADER-project rond hopteelt opgeleverd?
2. Welke verdere opvolging heeft het project gekregen?
3.
 - a) Hoeveel hopkwekers zijn er momenteel in Vlaanderen?
 - b) Hoe is hun aantal jaarlijks geëvolueerd in de periode 2017 tot heden? Graag een overzicht per provincie.
4. Hoeveel bedraagt het gemiddelde areaal per bedrijf?
5. Hoeveel werknemers stellen de hoptelers in totaal tewerk (in voltijdsequivalenten en absolute aantallen)?
6. Hoeveel bedroeg de totale gecertificeerde hopproductie in Vlaanderen (in ton) jaarlijks in de periode 2017-2021?
7. Heeft het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) onderzoek verricht naar innovatie in de hopteelt? Zo ja, om welke projecten ging het?
8.
 - a) Hoeveel investeringen in de hopteelt werden de afgelopen vijf jaar door het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) betoelaagd?
 - b) Over welke totaalbedragen ging het jaarlijks?
9. In 2019 werd de brancheorganisatie H.O.P. opgericht.
 - a) Hoeveel financiële steun heeft deze organisatie ontvangen?
 - b) Welke initiatieven heeft H.O.P. kunnen ondernemen om de hopteelt een nieuw elan te geven?

- c) Wordt van overheidswege of vanuit organisaties als het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) actief samengewerkt met H.O.P.?

10. Welke initiatieven staan er op stapel om de Vlaamse hop(productie) te promoten?

ANTWOORD

op vraag nr. 839 van 1 augustus 2022

van **EMMILY TALPE**

1. Voor een antwoord op deze deelvraag verwijs ik naar de bevoegde minister, collega Demir.
2. Voor een antwoord op deze deelvraag verwijs ik naar de bevoegde minister, collega Demir.
3. a) In 2022 geven 35 telers hop aan in hun verzamelaanvraag.
b) Onderstaande tabel toont per provincie de evolutie van 2017 tot 2022.

Tabel 1. Evolutie van het aantal hoptelers in Vlaamse provincies, 2017-2022

Aantal telers	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen				1	1	2
West-Vlaanderen	23	22	22	22	22	22
Oost-Vlaanderen	4	5	5	4	4	5
Limburg	1	1	1	1	1	1
Vlaams-Brabant	4	4	4	4	5	5
totaal	32	32	32	32	33	35

Bron: Departement Landbouw en Visserij, verzamelaanvraag

4. In 2022 bedraagt het gemiddelde hopareaal 5,0 ha. De mediaan bedraagt 2,6 ha.
5. Deze informatie is niet beschikbaar binnen het Departement Landbouw en Visserij.
6. Evolutie van gecertificeerde hopproductie in Vlaanderen, 2017-2021

Tabel 2. Evolutie van de gecertificeerde hopproductie in Vlaanderen, 2017-2021

Jaar	Gecertificeerde hoeveelheid (ton)
2017	241,072
2018	266,101
2019	268,68
2020	253,345
2021	278,541

Bron: Departement Landbouw en Visserij

7. ILVO is betrokken (geweest) in hoponderzoek op drie verschillende vlakken:

- Ziekteresistentie

In het project VERTIHOP, gefinancierd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, onderzochten ILVO en Inagro de schimmelziekte *Verticillium* bij hop. *Verticillium* kan aanzienlijke verwelkingsschade veroorzaken, voornamelijk bij de aromarassen die net heel gegeerd zijn door de Belgische brouwerijen.

Een eerste doelstelling van VERTIHOP was om te achterhalen welke *Verticillium* species bij hop in België voorkomen. Daarnaast werd uitgezocht hoe de ziekte insleept in een hopveld en hoe we latente aanwezigheid snel kunnen opsporen, zowel in plantgoed als in de grond van potentieel nieuwe velden. Hiervoor werd er in 2018 een survey uitgevoerd in 10 Belgische hopvelden. Als resultaat hiervan werd er een collectie aangelegd van 119 Belgische *Verticillium* isolaten uit hop. Alle Belgische isolaten bleken te behoren tot het lethale genotype van *V. nonalfalfae*, nauw verwant aan zeer schadelijke isolaten uit de UK en Duitsland. Er werd bovendien aangetoond dat deze isolaten afstammen van een beperkt aantal historische introducties, en er werden geen indicaties gevonden van recente insleep. Daarnaast werden moleculaire tools ontwikkeld voor de detectie van *Verticillium* in zowel grond, plantgoed, productieplanten en lucht.

Representatieve *V. nonalfalfae* isolaten uit het VERTIHOP project werden geselecteerd voor de ziekte tolerantie proeven in de HOPBEL projecten (zie hieronder).

- hop 'terroir'

ILVO voerde in samenwerking met de ProefBrouwerij (<https://www.proefbrouwerij.com/>) onderzoek naar het effect van het 'terroir van hop' - de combinatie van omgevingsfactoren en teelttechniek -, op smaak, aroma en mondgevoel van bier die met specifieke hop batches gebrouwd was. Een brede set van commercieel relevante hoprassen, geteeld in verschillende jaren en in verschillende regio's werd onder de loep genomen. Met behulp van genetische en biochemische data, werd aangetoond dat zowel ras als terroir effecten hebben op de brouweigenschappen van hop, en bijgevolg op de sensorische eigenschappen van bier. Hoppartijen van eenzelfde ras maar geteeld in verschillende jaren of in uiteenlopende regio's, gaande van Australië, België, Duitsland, Idaho en Washington, bezitten specifieke karakteristieken die zich in het bier manifesteren. Deze inzichten zijn van enorm belang voor hoptelers en de brouwers, en bieden perspectief voor subtiële diversificatie in bier 'flavour' profielen.

- veredeling

Het publiek beschikbare deel van de rassencollectie gebruikt in het bovenbeschreven onderzoek werd dan de basis voor de uitbouw van een participatief veredelingsproject. Dit onderzoek kwam tot stand op vraag van de Vlaamse hoptelers.

- Hop is tweehuizig en enkel de vrouwelijke planten zijn commercieel relevant. Voor veredeling zijn immers mannelijke planten nodig. Slechts een beperkt aantal mannelijke planten zijn commercieel beschikbaar en daarom werd binnen het Leader project HOPBEL een oproep gelanceerd naar in het wild voorkomende mannelijke planten. Een collectie van een honderdtal mannelijke planten werd samengesteld in 2020 in dit participatief initiatief.
- De mannelijke planten ingezameld in HOPBEL, samen met de collectie van de vrouwelijke hoprassen vormt de basis voor het LA traject HOPBEL 2.0 waar ILVO partner van is. In dit LA traject wordt gefocust op de ontwikkeling van een streekeigen hopras, met een goede ziekte tolerantie (onder andere voor *Verticillium*) en een voor de brouwerij relevante brouwwaarde. De ontwikkeling

gebeurt in nauwe samenwerking met de hoptelers (kandidaatrassen staan tussen de commerciële productievelden en worden door de landbouwers geëvalueerd) en de brouwerijsector (zij sturen mee de selectie van de rassen en gaan aan de slag met test samples van de kandidaatrassen). Er wordt gezocht naar kandidaatvermeerderaars van de hoprassen zodat de Belgische hoptelers kunnen beschikken over kwaliteitsvol, ziektevrij uitgangsmateriaal. Na Brexit is dit ook een issue voor de Vlaamse hopteler. Uitgangsmateriaal voor nieuwe hopvelden werd aangekocht in de UK, maar de import is nu heel moeilijk omwille van Brexit.

8. a)

Tabel 3. Aantal goedgekeurde investeringen op bedrijven met hop aangegeven in verzamelaanvraag

2017	2018	2019	2020	2021
7	9	13	8	26

Bron: Departement Landbouw en Visserij, VLIF databank

b)

Tabel 4. Toegekende steun op bedrijven met hop aangegeven in verzamelaanvraag

2017	2018	2019	2020	2021
62 241	98 455	133 981	42 804	127 256

Bron: Departement Landbouw en Visserij, VLIF databank

9. a-b) In de hopsector is er geen brancheorganisatie opgericht. Deze mogelijkheid is er wel via het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende erkenningen van producenten- en brancheorganisaties van 31 januari 2014.

c) Er is op dit moment geen actieve samenwerking tussen VLAM en H.O.P.

10. De hopsector is op dit moment niet aangesloten bij VLAM, zodat er ook geen promotieacties lopen of gepland zijn. Indien de sector hiervoor interesse heeft, bekijkt VLAM graag samen met de sector de mogelijkheden voor de opstart van een promotiewerking voor hop.